به ناوی خوای بەخشندە ومیهرەبان

ئیسلام

1. ئیسلام پەیامی خودایە بۆ هەموو خەڵکی بەتێکڕا، وکۆتا پەیامی خودایە بۆ مرۆڤایەتی هەتا قیامەت بەرپا دەبێت.

2. ئیسلام ئاینێکی تایبەت نییە بە ڕەگەزێکی دیاریکراو یان گەلێکی دیاریکراو بەڵکو ئاینی خودایە بۆ هەموو خەڵکی.

3. ئیسلام پەیامی خودایە کە تەواوکاری پەیامەکانی پێغەمبەرانی پێشووە بۆ ئوممەتەکانیان -عليهم السلام-.

4. پێغەمبەران -عليهم السلام- یەک ئاینیان هەیە، بەڵام شەریعەتەکانیان جیاوازە.

5. هەروەکو بانگەشەی پێغەمبەرانی پێشوو: نوح وئیبراهیم وموسا وسولەیمان وداود وعیسا -عليهم السلام- ؛ ئاینی ئیسلام بانگەشە دەکات بۆ ئیمان وباوەڕهێنان بەوەی کە پەروەردگار (الله) یە وئەو زاتە خوڵقێنەرە -الخالق-ە وڕۆزیدەرەوە -الرزاق-ە وژیان دەبەخشێت -المحيي-ە وزیندووەکان دەمرێنێت -المميت-ە وهەموو شتێک موڵکی ئەوە -مالك الملك- وهەموو کاروباری بوونەوەرەکان ئەو بەڕێوەی دەبات وئەو زاتە مەزنە زۆر بەسۆزە -بەڕەئفەتە:الرؤف-ە ومیهرەبانە -الرحيم-ە.

6. الله -ﷻ- خۆی پەروەردگارە وخوڵقێنەرە -الخالق-ە، وتەنها ئەو شایەنی پەرستنە بە بێ هیچ هاوبەش وشەریکێک، ونابێت لەگەڵ پەرستنی خودا هیچ کەسێکی تر بپەرسترێت.

7. الله خوڵقێنەری هەموو شتێکە کە لە گەردوون وئاسمانەکاندا هەیە لەو شتانەی دەیانبینین ولەو شتانەش کە نایان بینین، هەموو شتێک جگە لە (الله) دروستکراوە وخوڵقێنراوە، وخوای گەورە ئاسمانەکان وزەوی لە شەش ڕۆژدا دروستکرد.

8. وخودا -سبحانه وتعالى- هیچ شەریک وهاوبەشێکی نییە نە لە موڵکیدا، نە لە خوڵقاندندا، ونە لە بەڕێوەبردندا، ونە لە پەرستندا.

9. و (الله) -ﷻ- باوکی کەس نەبووە، ولە دایکیش نەبووە، بەڵکو لە سەرەتاوە هەر بوونی هەبووە، وهیچ شتێک هاوشێوەی ئەو زاتە مەزنە نییە.

10. خوای گەورە تێکەڵی هیچ شتێک نابێت وبەرجەستە نابێت لە هیچ یەکێک لە بوونەوەرەکانیدا، بەڵکو زاتێکی مەزن وپیرۆزە لە سەرەوەی بوونەوەرەکانە لە سەرەوەی عەرشی مەزنە.

11. (الله) -ﷻ- بە ڕەئفەتە ومیهرەبانە بەرامبەر بە بەندەکانی بۆیە پێغەمبەرانی ناردووە وکتێبە ئاسمانیەکانی دابەزاندووە.

12. خودا (الله) پەروەردگارێکی میهرەبانە (الرحيم)ە، وتەنها زاتی مەزنی خۆی لێپرسینەوە لە بەندەکان دەکات لە ڕۆژی قیامەتدا کاتێک زیندوویان دەکاتەوە لە گۆڕەکانیان، بۆیە هەر کەسێک بە پێی کردەوەکەی پاداشت دەدرێتەوە ؛ خێر یان شەڕ بێت، ئەوەی ئیماندار بێت وکردەوەی چاک ئەنجامبدات ئەوا نیعمەت وئاسوودەیی بەردەوامی بۆ هەیە، وئەوەی کافر وبێباوەڕ بێت وکردەوەی خراپ ئەنجامبدات ئەوا سزایەکی مەزنی بۆ هەیە لە قیامەتدا.

13. خودا (الله) -ﷻ- ئادەمی دروستکرد لە خۆڵ (قوڕ: گڵ) ونەوەکانی لە پاش خۆی زۆر دەبن، بۆیە هەموو خەڵکی بنچینەیان وەکو یەکە، وهیچ ڕەگەزێک فەزڵی بە سەر ڕەگەزێکی ترەوە نییە وهیچ گەلێک فەزڵی بە سەر گەلێکی ترەوە نییە؛ مەگەر بە پێی پلەی ئیمان وتەقواداری ولە خودا ترسی نەبێت.

14. هەموو منداڵێک لەسەر فیترەت لە دایک دەبێت.

15. هیچ مرۆڤێک بە گوناهباری وتاوانباری لە دایک نابێت ونابێتە میراتگری تاوانی هیچ مرۆڤێکی تر.

16. ومەبەست وئامانج لە دروستکردنی خەڵکی: بۆ پەرستنی خودایە بە تەنها بە بێ بڕیاردانی هیچ شەریک وهاوبەشێک.

17. ئاینی ئیسلام ڕێزی لە مرۆڤ گرتووە (بە پیاوان وئافرەتانەوە)، وهەموو مافێکی بە مرۆڤ داوە وکردوویەتی بە بەرپرسیار لەسەر بژاردەکانی وکردەوەکانی وهەڵسوکەوتەکانی، ولێپرسینەوە وبەپرسیاریەتی خستووەتە ئەستۆ سەبارەت بە هەرکردەوەیەک کە زیان لە خۆی یان بە خەڵکی بگەیەنێت.

18. لە ئاینی ئیسلامدا ئافرەت وپیاو یەکسانن لە ڕوانگەی بەرپرسیاریەتی وپاداشت وسزادان.

19. ئاینی ئیسلام ڕێزی لە ئافرەت گرتووە وئافرەتانی بە هاوتای پیاوان داناوە (مەگەر لە هەندێک حوکمی شەریعەت وئەو شتانە نەبێت کە پەیوەندی بە سروشتی پیاو وئافرەتەوە هەیە)؛ واجبی کردووە پیاو خەرجی بکات لەسەر هاوسەرەکەی ئەگەر لە توانایدا هەبوو، وباوک واجبە خەرجی بکات لەسەر کچەکانی، وکوڕەکان لەسەر دایک وخوشکیان ئەگەر باڵغ بوون وتوانایان هەبوو، وئافرەت لەسەر مێردەکەی.

20. مردن ؛ نەمان وتیاچوون نییە بۆ هەتاهەتایە، بەڵکو دەرچوونە لە شوێنی کردەوە ئەنجامدان بۆ شوێنی پاداشت وەرگرتن، ومردن لاشە وڕۆح دەگرێتەوە، ومردنی ڕۆح ئەو کاتەیە کە لە لاشە جیا دەبێتەوە وپاشان بۆی دەگەڕێتەوە لە پاش زیندووبوونەوە لە ڕۆژی قیامەتدا، ولە پاش مردن ڕۆح ناچێت بۆ نێو لاشەیەکی تر ودووبارە ژیانێکی نوێ ناژێت لە نێو لاشەی مرۆڤێکی تردا.

21. ئاینی ئیسلام بانگەشە دەکات بۆ باوەڕهێنان بە بنچینە مەزنەکانی ئیمان کە بریتیە لە: باوەڕهێنان بە خودا وفریشتەکان وکتێبە ئاسمانییەکان وەکو تەورات وئینجیل وزەبوور -پێش دەستکاری کردنیان وگۆڕینیان- وبە قورئان، وباوەڕهێنان بە هەموو پێغەمبەران -عليهم السلام- وباوەڕهێنان بۆ کۆتا پێغەمبەر کە موحەممەدە -ﷺ-، وباوەڕهێنان ڕۆژی دوایی -قیامەت-، ودەبێت بزانین کە ئەگەر ژیانی دونیا کۆتایی بووایە وبڕایەتەوە وژیانێکی تر نەبووایە ئەوا بوونمان تەنها بۆ گاڵتە وگەپ وبێ هۆ بوو، وباوەڕهێنان بە قەزا وقەدەر.

22. وپێغەمبەران -عليهم السلام- پارێزراون (مەعسومن) لەو پەیامانەی کە دەیگەیەنن لە لایەن خوداوە، وهەروەها پارێزراون لە توشبوون بە هەرشتێک کە ئەقڵی تەندروست وڕەوشتی جوان ڕەتی بکاتەوە، وپێغەمبەران گەیاندنی پەیامەکانی خودایان پێسپێردراوە بۆ بەندەکانی، وپێغەمبەران هیچ تایبەتمەندییەکی پەروەردگارێتی یان خودایەتی (ئولوهیەت:پەرستن)یان نییە، بەڵکو ئەوان مرۆڤێکن وەکو هەموو مرۆڤەکان بەڵام جیاوازییان لەوەدایە کە خودا وەحییان (سروشیان) بۆ دەنێرێت کە پەیامەکانی خودای تێدایە.

23. وئاینی ئیسلام بانگەوازی دەکات بۆ تەنها پەرستنی خودا ئەویش بە بنچینەی پەرستنە مەزنەکان کە بریتین لە:

1-نوێژ کردن: کە پێکهاتووە لە وەستان -قیام- وڕکوع وسوجدە بردن ویادی خودا وستایشکردنی ونزاکردن، مسوڵمان لە ڕۆژێکدا دەبێت پێنج جار نوێژ بکات، وهەموو جیاوازییەکان نامێنێت لە نوێژدا کاتێک هەژار ودەوڵەمەند وسەرۆک وخەڵکی هەمووی پێکەوە لە یەک ڕیزدا ڕادەوەستن بۆ ئەنجامدانی نوێژ.

2- وزەکاتدان: ئەمیش ڕێژەیەکی کەمە لە سامان -بە پێی چەند مەرج وڕێژەیەک کە خوای گەورە بڕیاری لەسەر داوە- کە واجبە لە ساماندارەکان دەربهێندرێت وبدرێت بە هەژارەکان وئەو چینانەی کە دیاریکراوە ؛ لە شەریعەتدا لە ساڵێکدا یەک جار.

3 -ڕۆژووگرتن: بریتیە لە خۆگرتنەوە لە ئەو شتانەی ڕۆژوو دەشکێنن بە درێژایی ڕۆژەکانی مانگی ڕەمەزان، کە مرۆڤ خۆی پەروەردە دەکات لەسەر ئیرادەت وبەهێزی وئارامگرتن.

4-حەج کردن: ئەمیش بریتیە لە مەبەستی سەردانیکردنی ماڵی خوای گەورە بۆ جێبەجێکردنی هەندێک دروشم وپەرستنی دیاریکراو لە شاری مەککەی پیرۆز، لەسەر ئەو کەسانە واجبە کە لە توانایاندا هەیە (توانایی دارایی وجەستەیی)، یەکێک لە جوانییەکانی حەجکردن ئەوەیە کە هەمووی بە یەک ئاراستە داوا لە خودا دەکەن وهیچ جیاوازییەک نامێنێت لە نێوان مرۆڤەکاندا وبە یەک شێوە پەرستنەکان ئەنجامدەدەن.

24. مەزنترین تایبەتمەندی پەرستنەکان لە ئیسلامدا ئەوەیە کە چۆنیەتی وکاتی ئەنجامدان ومەرجەکانیان ؛ خوای گەورە لە شەریعەتدا فەرمانی پێکردووە وپێغەمبەریش -ﷺ- گەیاندوویەتی، ومرۆڤ بە هیچ شێوەیەک دەستکاری وگۆڕانکاری تێدا نەکردووە نە بە زیاد کردن ونە بە کەمکردن هەتاوەکو ئەمڕۆش، وئەم پەرستنە مەزنانە هەموو پێغەمبەران -عليهم السلام- بانگەوازییان بۆ کردووە.

25. پێغەمبەری ئیسلام ناوی موحەممەدی کوڕی عبداللەیە لە نەوەی ئیسماعیل کوڕی ئیبراهیمە -عليهم السلام- لە شاری مەککە لە ساڵی 571ز لە دایکبووە، ولە مەککە وەحی بۆ نێردرا وبوو بە پێغەمبەر، وپاشان کۆچی کرد بۆ مەدینە وبە هیچ شێوەیەک لە شێوەکان بەشداری قەومەکەی نەبوو لە بت پەرستی وکارەکانی سەردەمی جاهیلیەت، تەنها لە کردەوە باشەکان بەشداریان بوو، وهەر لەسەر ڕەوشتی مەزن بوو پێش ئەوەی ببێت بە پێغەمبەر، وقەومەکەی بە (صادق الأمين) واتە (ڕاستگۆی دەستپاک) ناویان دەبرد، وخوای گەورە لە تەمەنی چل ساڵیدا وەحی بۆی نارد وبوو بە پێغەمبەر وپشتیوانی لێی کرد ویارمەتی دا ئەویش بە بەخشینی چەندەها ئایەت ونیشانە وموعجیزە ؛ لە مەزنترینیان قورئانی پیرۆزە کە مەزنترین ئایەت وموعجیزەی پێغەمبەرمانە وموعجیزەیەکە هەتاوەکو ئەمڕۆ ماوەتەوە، وکاتێک خوای گەورە ئاینەکەی بۆ کامڵ کرد وپێغەمبەر -ﷺ- ئاینەکەی وەکو خۆی بە کامڵی وجوانی گەیاند ؛ لە تەمەنی شەست وسێ ساڵیدا کۆچی دوایی کرد ولە شاری مەدینە لە گۆڕ دانرا، وپێغەمبەر موحەممەد -ﷺ- کۆتا پێغەمبەرە کە خوای گەورە ناردی بە هیدایەت وڕۆشنایی وئاینی هەق بۆ ئەوەی خەڵکی دەربهێنێت لە تاریکایی کوفر وبت پەرستی ونەزانین بۆ ڕۆشنایی ونوری تەوحید (یەکخواپەرستی) وئیمان، وخوای گەورە شاهێدی بۆ داوە کە ناردوویەتی بۆ بانگەوازی کردن بۆ لای خوای گەورە بە ئیزنی ئەو زاتە مەزنە.

26. وشەریعەتی ئیسلام کە موحەممەد -ﷺ- پێی هاتووە کۆتا پەیام وشەریعەتی خودایە، وشەریعەتێکە لە ئەوپەڕی کامڵیدایە لە هەموو ڕوانگەیەکەوە، وهۆکاری چاکبوونی دینداری ودونیای خەڵکیە، وبە پلەی یەکەم پارێزگاری دەکات لە: ئاینی خەڵکی، وخوێنیان (نەفسیان)، وسامانیان، وئەقڵیان ونەوەکانیان، وئاین وشەریعەتی ئیسلام هەڵوەشێنەرەوەی هەموو ئاین وشەریعەتەکانی پێشووە (واتە: نابێت چیتر شەریعەت وئاینەکانی پێشووتر پەیڕەو وکردەوەیان پێبکرێت)؛ هەروەکو چۆن شەریعەت وئاینەکانی پێشووتر یەکتریان هەڵوەشاندنەوە لە ڕوانگەی پەیڕەو کردن وکردەوە پێکردن.

27. خوای گەورە -ﷻ- هیچ ئاینێک قبوڵ ناکات جگە لە ئاینی ئیسلام، ئەو ئیسلامەی کە موحەممەد -ﷺ- پێی هاتووە، وهەرکەسێک شوێنی ئاین وبەرنامەیەکی تر بکەوێت جگە لە ئیسلام ئەوا لێی قبوڵ ناکرێت ولە دۆڕاوەکان دەبێت لە ڕۆژی قیامەتدا.

28. قورئانی پیرۆز کتێبی خودایە کە بە وەحی ناردی بۆ پێغەمبەر موحەممەد -ﷺ- و وتەی خودای پەروەردگاری هەموو بوونەوەرەکانە، وخودا ڕکابەرایەتی مرۆڤ وجنۆکەکانی کرد کە کتێبێک هاوشێوەی قورئان یان سورەتێک هاوشێوەی سورەتەکانی بهێنن، وڕکابەرایەتیەکە بەردەوامە هەتاوەکو ئەمڕۆ، وقورئانی پیرۆز وەڵامی زۆر پرسیاری گرنگ دەداتەوە کە جێگای سەرگەردانی وسەرسوڕمانیە لە لای ملیۆنەها مرۆڤ، وقورئانی پیرۆز پارێزراوە هەتاوەکو ئەمڕۆ بەو زمانەی کە پێی دابەزیووە ئەویش زمانی عەرەبیە وتەنانەت پیتێکیشی لێ کەم نەبووەتەوە وچاپکراوە وبڵاوکراوەتەوە، وکتێبێکی مەزنە وپڕە لە موعجیزە کە دەبێت مرۆڤ بیخوێنێتەوە یان واتا وەرگێڕاوەکانی بخوێنێتەوە، هەروەکو چۆن سونەتی پێغەمبەر -ﷺ- وفەرموودەکانی وفێرکردنەکانی وسیرەتی پارێزراوە وگێڕدراونەتەوە بۆمان بە پێی زنجیرەیەک لە گێڕەرەوەی متمانەپێکراو ولە چەندەها کتێبدا چاپکراون بە زمانی عەرەبی ؛ ئەو زمانەی کە پێغەمبەر -ﷺ- قسەی پێی کردووە و وەرگێڕدراون بۆ سەر چەندەها زمان لە جیهاندا، وقورئانی پیرۆز وسونەتی پێغەمبەر -ﷺ- تاکە سەرچاوەن بۆ ئەحکام ویاساکانی ئاین وشەریعەتی ئیسلام، ونابێت کردەوەی ئەو تاکانەی کە خۆیان دەدەنە پاڵ ئیسلام وەکو سەرچاوە دابنرێن؛ بەڵکو تاکە سەرچاوە کە دەبێتە لێیەوە فێری ئەحکامەکانی ئاینی ئیسلام بین بریتیە لە وەحی خودا: قورئانی پیرۆز وسونەتی پێغەمبەر -ﷺ-ر دایک وباوک؛ ئەگەرچیش مسوڵمان نەبن، وئامۆژگاری کردووە بە پەروەردە

كـردن وئامۆژگاريكردنـى منـداڵان.

30. ئاينـى ئيسـلام فەرمانـدەكات بـە دادپـەروەر بـوون لـە وتـە وكـردەوەدا تەنانـەت ئەگـەر بەرامبـەر دوژمنانيـش بێـت.

31. ئاينـى ئيسـلام فەرمانـدەكات بـە چاكـەكار بـوون بەرامبـەر بـە هەمـوو بوونـەوەرەكان، وبانگەشـە دەكات بـۆ ڕەوشـت وكـردەوە جوانـەكان.

32. ئاينـى ئيسـلام فەرمـان بـە ڕەوشـتە جوانـەكان دەكات وەكـو ڕاسـتگۆيى وپاراسـتنى سـپاردە (ئەمانـەت) وداوێـن پاكـى وشـەرم كـردن وئازايەتـى وبەخشـندەيى وبەخشـين وڕێزلێنـان ويارمەتيدانـى خـاوەن پێويسـتيەكان ويارمەتيدانـى كەسـانى لێقەومـاو وتێركردنـى برسـيەكان وچاكبـوون بەرامبـەر دراوسـێ وگەياندنـى پەيوەنـدى خزمايەتـى ونـەرم ونيانـى بەرامبـەر ئاژەڵـەكان.

33. ئاينـى ئيسـلام شـتە پاكـەكانى حـەڵاڵ كـردووە لـە خـواردن وخواردنـەوەكان وفەرمـانى كـردووە بـە پاكژكردنـەوەى دڵ ولاشـە ومـاڵ، وهەروەهـا هاوسـەرگيرى حەڵاڵكـردووە، و بەهەمـان شـێوە فەرمـانى بـە پێغەمبـەران كـردووە -عليهم السلام-، بۆيـە ئـەوان تەنهـا فەرمـانى شـتى پـاك بـە خەڵكـى دەكـەن.

34. ئاينـى ئيسـلام ئـەو تاوانانـەى حەرامكـرد كـە بـە بنچينـەى حەرامكـراوەكان دادەنرێـت وەكـو: شـيرك وهاوبەشـدانان بـۆ خـودا وكوفـر وبێبـاوەڕى، وبـت پەرسـتى، وقسـەكردن بەنـاوى خـوداوە بـە بـێ زانسـت، وكوشـتنى منداڵـەكان، وكوشـتنى ئـەو نەفسـانەى كـە كوشـتنيان حەرامكـراوە، وخراپەكارى نانـەوە لەسـەر زەويـدا، وتـاوان وخراپـە ئاشـكرا ونهێنيـەكان وزينـا كـردن ونێربـازى، ومامەڵكـردن بـە ڕيبـا (سـوو)، وخواردنـى گۆشـتى ئاژەڵـى مـردارەوە بـوو (جگـە لـە ئاژەڵانـى نێـو دەريـا وكولـە)، وخواردنـى گۆشـتى ئـەو ئاژەڵـەى بـۆ -لەبـەر- بتـەكان وگـۆڕەكان سـەربڕاوە، وخواردنـى گۆشـتى بـەراز، وهەمـوو شـتە پيـس وبۆگەنـەكان، وخواردنـى ماڵـى هەتيـوەكان بەناهـەق، وفێڵكـردن لـە تـەرازوو وكێشـان، وپچڕاندنـى پەيوەنـدى خزمايەتـى، وپێغەمبـەران -عليهم السلام- كـۆك ويـەك دەنگـن سـەبارەت بـە حەرامكردنـى ئـەم تاوانـە حەرامكراوەكانـە.

35. ئاينـى ئيسـلام بـە شـێوەيەكى گشـتى نەهـى لـە هەمـوو ڕەوشـتێكى خـراپ وناشـيرين دەكات وەكـو درۆ وفێـڵ وسـتەم وخيانـەت و(پيلانگێـڕى شـەڕ وخراپـە) ودزى وسـتەم ودەسـتدرێژى وهەمـوو ڕەوشـتێكى چـەوت وپيـس وبۆگەنـى تـر.

36. ئاينـى ئيسـلام نەهـى دەكات لـەو مامەڵـە داراييانـەى كـە ڕيبـا (سـوو) يـان غـەرەرە -مەترسـيە يـان قوماراوييـە، يـان نەزانينـى سـەرەنجام يـان پـارە يـان كاتـە-، يـان سـتەم، يـان فێڵيـان تێدايـە، يـان هـۆكارە بـۆ تووشـبوون بـە زيـان وكارەسـاتى گشـتى بـۆ سـەر كۆمەڵـگا وگـەل وتاكـەكان.

37. يەكێـك لـە ئامانجـەكانى شـەريعەتى ئيسـلام بريتيـە لـە پاراسـتنى ئەقـڵ وحەرامكـردن وقەدەغەكردنـى هەرشـتێك ببێتـە هـۆى تێكچـوون ونەمانـى ئەقـڵ وهـۆش وەكـو مـەى خواردنـەوە (خواردنـەوەى سەرخۆشـكەرەكان)، ئيسـلام ئاينـى وەكـو ڕۆشـنكەرەوەى ڕێبـازى ئەقـڵ ناسـاندووە؛ بـۆ ئـەوەى مـرۆڤ خـودا بپەرسـتێت بـە چاوڕۆشـنى وزانسـتەوە، وشـەريعەتى ئيسـلام باسـى ئەقـڵ وهۆشـى بـە مـەزن دانـاوە وهەبوونـى ئەقـڵ وهۆشـى بـە مـەرج دانـاوە بـۆ واجـب بوونـى ئەركـە شـەرعييەكان (تەكليفـە شـەرعييەكان)، وئەقڵـى ئـازاد كـرد لـە كـۆت وزنجيـرى خوڕافيـات وبـت پەرسـتى، لـە ئاينـى ئيسـلامدا هيـچ نهێنـى وحوكمێـك نييـە كـە تايبـەت بێـت بـە چينێكـى دياريكـراو جيـا لـە چينـەكانى تـر، وهەمـوو حوكـم وشـەريعەت وياسـاكانى ئاينـى ئيسـلام ئەقڵـى سـەلامەت وتەندروسـت قبوڵـى دەكات ودانـى پێـدا دەنێـت، چونكـە ئـەم حوكمانـە ئەوپـەڕى دادپـەروەرى وحيكمەتيـان تێدايـە.

38. ئەگـەر شـوێنكەوتووانى ئاينـە پوچەڵـەكان درك نەكـەن بـەو دژيەكـى وشـتانەى لـە ئاينـە پوچەڵەكـەدا هەيـە كـە ئەقڵـى سـەلامەت ڕەتـى دەكاتـەوە ؛ ئـەوا پياوانـى ئاينەكـە شـوێنكەوتووان بـەوە هەڵدەخەڵەتێنـن كـە ئايـن لـە سـەرووەى ئەقڵـە وئەقـڵ بـۆى نييـە لـە ئايـن تێبـگات ودركـى پێبـكات، بـەڵام ئيسـلام ئاينـى وەكـو ڕێگايەكـى ڕۆشـنا بـۆ ئەقـڵ دانـاوە كـە بەهۆيـەوە ئەقـڵ ڕێـگا ومەبەسـتى خـۆى دەزانێـت لـەم ژيانـەدا، وئاينـە پوچەڵـەكان دەيانەوێـت مـرۆڤ واز لـە ئەقڵـى بهێنێـت وشـوێنى ئـەوان بكەوێـت، بـەڵام ئاينـى ئيسـلام دەيەوێـت مـرۆڤ هۆشـى بێتـەوە وئەقڵـى بەكاربهێنێـت بـۆ ئـەوەى هەقيقـەت وڕاسـتيەكانى بـۆ دەربكەوێـت بـەو شـێوەيەى كـە هەيـە.

39. ئاينـى ئيسـلام زانسـتى ڕاسـت ودروسـت بـە مـەزن دادەنێـت وهانـى گـەڕانـى زانسـتى دەدات كـە دوور بێـت لـە هـەوا وئـارەزوو، وبانگەشـە دەكات بـۆ تێڕوانيـن وبيركردنـەوە لـە دەروون ولاشـەى مـرۆڤ وگـەردوون وبوونـەوەرەكان وئـەو شـتانەى لـە دەوروپشـتمانن، ودەرەنجامـە ڕاسـت ودروسـتەكانى زانسـت تووشـى هيـچ پێكدادانێـك نابـن لەگـەڵ ئاينـى ئيسـلامدا.

40. وخـواى گـەورە تەنهـا كـردەوەكان (پەرسـتنەكان) لـە ئـەو كەسـانە قبـوڵ دەكات كـە باوەڕيـان بـە خـودا هێنـاوە وملكەچـى فەرمانـەكانى بـوون وباوەڕيـان بـە پێغەمبـەران هێنـاوە -عليهـم السـلام-، وخـواى گـەورە تەنهـا ئـەو كردەوانـە (پەرسـتنانە) قبـوڵ دەكات كـە لـە شـەريعەتدا فەرمانـى پێكـردووە، بۆيـە چـۆن مـرۆڤ كافـر وبێبـاوەڕ دەبێـت بـە خـواى گـەورە وهيـواى ئەوەيـە كـە پاداشـتى بداتـەوە؟! وخـواى گـەورە ئيـمان وبـاوەڕى هيـچ كەسـێك قبـوڵ ناكات ئەگـەر بـاوەڕى بـە هەمـوو پێغەمبـەران نەبێـت -عليهم السلام- ودەبێـت بـاوەڕى بـە كۆتـا پێغەمبەريـش بێـت كـە موحەمـەدە -ﷺ-.

41. ئامانجـى هەمـوو پەيامـەكانى خـودا بريتيـە لـە: ئاينـى هەقـى خـودا مـرۆڤ بـەرز وبڵنـد وبـاڵا بـكات بەشـێوەيەك مـرۆڤ تەنهـا بەندەيەكـى دڵسـۆزى پـەروەردگارى هەمـوو بوونـەوەرەكان بێـت، وئـەم ئاينـە مـرۆڤ ڕزگار دەكات لـە كۆيلايەتـى وبەندايەتـى كـردن بـۆ مرۆڤـەكان وبـۆ مـاددە وبـۆ خوڕافـەت، ئاينـى ئيسـلام -هەروەكـو دەيبينيـن- بانگەشـەى ئـەوە نـاكات كـە مرۆڤـەكان بێگـەردن ودوورن لـە كەموكورتـى ولـە ئەوپـەڕى كامڵيـدان، ومرۆڤـەكان بـەرز ناكاتـەوە بـۆ سـەرووەى پلەوپايـەى خۆيـان، ونايـان كات بـە پەرسـتراو وپـەروەردگار وخـودا.

42. خـواى گـەورە لـە شـەريعەتەكەيدا ڕێگـەى داوە بـە تەوبـە كـردن: ئەميـش بريتيـە لـە گەڕانـەوەى مـرۆڤ بـۆ لاى پـەروەردگار و وازهێنـان لـە تـاوان وگوناهـەكان، ومسـوڵمان بـوون وپەيـڕەو كردنـى ئاينـى ئيسـلام هـۆكارە بـۆ لێخۆشـبوون لـە هەمـوو تـاوان وگوناهـەكانى پێشـوو، وهەروەهـا تەوبـە كـردن هـۆكارە بـۆ لێخۆشـبوون لـە هەمـوو تـاوان وگوناهـەكانى پێشـوو، بۆيـە پێويسـت نـاكات تـاوان وگوناهـەكانى لاى هيـچ يەكێـك لـە مرۆڤـەكان بـاس بـكات ودانـى پێـدا بنێـت.

43. لـە ئاينـى ئيسـلامدا پەيوەنـدى نێـوان مـرۆڤ وخـودا پەيوەندييەكـى ڕاسـتەوخۆيە، بۆيـە مـرۆڤ پێويسـتى بـە هيـچ ناوەندێـك -واسـتەيەك- نييـە بـۆ پاڕانـەوە وداواكـردن وپەرسـتنى خـودا، ئاينـى ئيسـلام قەدەغـەى دەكات كـە مـرۆڤ بكرێتـە خـودا يـان هاوبـەش وشـەريكى خـودا لـە پەروەردگارێتـى وپەرسـتنيدا (ئولوهيەتـدا : خودايەتيـدا).

44. لـە كۆتايـى ئـەم پەيامـەدا ئـەوە بـە بيـرى خەڵكـى دەهێنينـەوە كـە خەڵكـى سـەرەڕاى جيـاوازى سـەردەم وگـەل وشـوێنى نيشـتەجێبوونيان، بەڵكـو هەمـوو كۆمەڵگـەى مرۆڤايەتـى جيـاوازە لـە بۆچـوون ومەبەسـت وژينگـە وكردەوەكانـى ؛ بۆيـە پێويسـتە هيدايەتێـك هەبێـت ئاراسـتەى بـكات وڕێكخسـتەيەك هەبێـت كۆيـان بكاتـەوە ودەسـەڵاتدارێك هەبێـت بيانپارێزێـت، پێغەمبـەران -عليهم السلام- ئەمەيـان جێبەجـێ دەكـرد بـە وەحـى خـودا -ﷻ- وخەڵكيـان هيدايـەت دەدا بـۆ ڕێـگاى خێـر وڕێنموێنـى، وخەڵكييـان كـۆ دەكـردەوە لەسـەر جێبەجێكردنـى شـەريعەتى خـودا ولـە نێوانيانـدا بـە هـەق حوكـم وفەرمانڕەواييـان دەكـرد ؛ ئەمـە هـۆكار بـوو بۆئـەوەى حـاڵ وگوزەرانيـان بـاش بێـت بـە پێـى وەڵامدانەوەيـان بـۆ بانگـەوازى پێغەمبـەران ونزيكيـان لـە سـەردەمى ناردنـى پەيامـەكانى خـودا، وخـواى گـەورە پەيامـەكانى كۆتايـى پێهێنـا بـە كۆتـا پەيامـى پێغەمبـەر موحەمـەد -ﷺ- ومانـەوەى بـۆ نووسـى وكرديـە بـە هـۆكارى هيدايەتـدان وڕەحمـەت ونـور وڕۆشـنايى وڕێنموێنـى كـردن بـۆ سـەر ئـەو ڕێبـازەى كـە مـرۆڤ نزيـك دەكاتـەوە لـە خـودا.

45. بۆيـە ئـەى مـرۆڤ بانگـت دەكـەم بـۆ ئـەوەى خـۆت يەكلايـى بكەيتـەوە لـە پێنـاو خـواى گـەورە بـە ڕاسـتگۆييەوە، وخـۆت بـە دوور بگريـت لـە لاسـايى كردنـەوە وخـوو ونەريـت، وبزانيـت لـە پـاش مردنـت بـۆ لاى پـەروەردگارت دەگەڕێيتـەوە، وسـەيرى نەفـس ولاشـەى خـۆت بكەيـت وسـەيرى گـەردوون بكەيـت، ئەگـەر مسـوڵمان بيـت ژيانـت خـۆش دەبێـت پێـش خۆشـى نەبـڕاوەى ڕۆژى دوايـى، وئەگـەر ويسـتت ببيـت بـە مسـوڵمان ئـەوا تەنهـا لـە دڵـەوە وبـە زمانيـش ئـەم شـاهێديە بـدە: (أشـهد أن لا إلـه إلا اللـه وأشـهد أن محمـداً رسـول اللـه) واتـە: (شـاهێدى دەدەم ودانيپێـدا دەنێـم كـە هيـچ پەرسـتراوێک هـەق وڕاسـت نييـە كـە شايسـتەى پەرسـتن بێـت جگـە لـە اللـه ، وشـاهێدى دەدەم ودانيپێـدا دەنێـم كـە موحەمـەد نێـردراو وپێغەمبـەرى خودايـە)، ودەبێـت بێبـاوەڕ بيـت بـە پەرسـتنى هەرشـتێك يـان كەسـێك جگـە لـە خـواى گـەورە، وبـاوەڕت بـەوە هەبێـت كـە خـواى گـەورە لـە پـاش مردنمـان هەمووومـان زينـدوو دەكاتـەوە لـە نێـو گۆڕەكانمانـەوە، ولێپرسـينەوە وپاداشـت وسـزا هـەق وڕاسـتيە، ئەگـەر ئـەم شـاهێديە بدەيـت ئـەوا تـۆ مسـوڵمانيت، ولـە پـاش ئەمـە دەبێـت خـودا بپەرسـتيت بـەو شـێوەيەى لـە شـەريعەتى ئيسـلامدا هاتـووە لـە گرنگتريـن پەرسـتنەكانيش كـە پايـەى ئيسـلامن: نوێـژ كـردن، وڕۆژوو گرتـن، وزەكاتـدان، وحەجكـردن بـۆ ماڵـى خـودا ئەگـەر لـە تواناتـدا هەبـوو.

بەرواری چاپ: 1441-11-19

المحتـوى الإسـلامي

Islamhouse.com

پەیامێکی پوخت سەبارەت بە ئاینی ئیسلام بەو شێوەیەی لە قورئان وسوننەتدا هاتووە

(چاپێک بە بێ باسکردنی بەڵگەکان)

نبذة موجزة عن الإسلام - كردي سوراني